

Іванова С. М.

кандидат педагогічних наук

завідувачка відділу відкритих освітньо-наукових інформаційних систем

Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України

м. Київ, Україна,

Кільченко А. В.

науковий співробітник відділу відкритих освітньо-наукових інформаційних

систем

Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України

м. Київ, Україна

РЕЙТИНГОВЕ ОЦІНЮВАННЯ СВІТОВИХ І ВІТЧИЗНЯНИХ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ ГАЛУЗІ СУСПІЛЬНИХ ТА ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК У СИСТЕМІ GOOGLE SCHOLAR

Згідно чинного вітчизняного законодавства найважливішими напрямками державної політики в галузі розвитку науки й технологій є завдання, система заходів та шляхи їх реалізації, що стимулюють наукову й науково-педагогічну діяльність. У зв'язку з важливістю розвитку науки держава приділяє особливу увагу оцінці результативності діяльності наукових установ, дослідників, науковців, працівників наукової сфери [1]. Постає проблема оцінювання результативності діяльності науково-педагогічних установ та окремих вчених, що працюють над дослідженнями в галузі освіти та науки. Це завдання можна вирішити за допомогою використання наукометричних та бібліометричних систем, що займаються формуванням і узагальненням статистичних відомостей. Однією з найбільш популярних таких систем є сервіс Google Scholar.

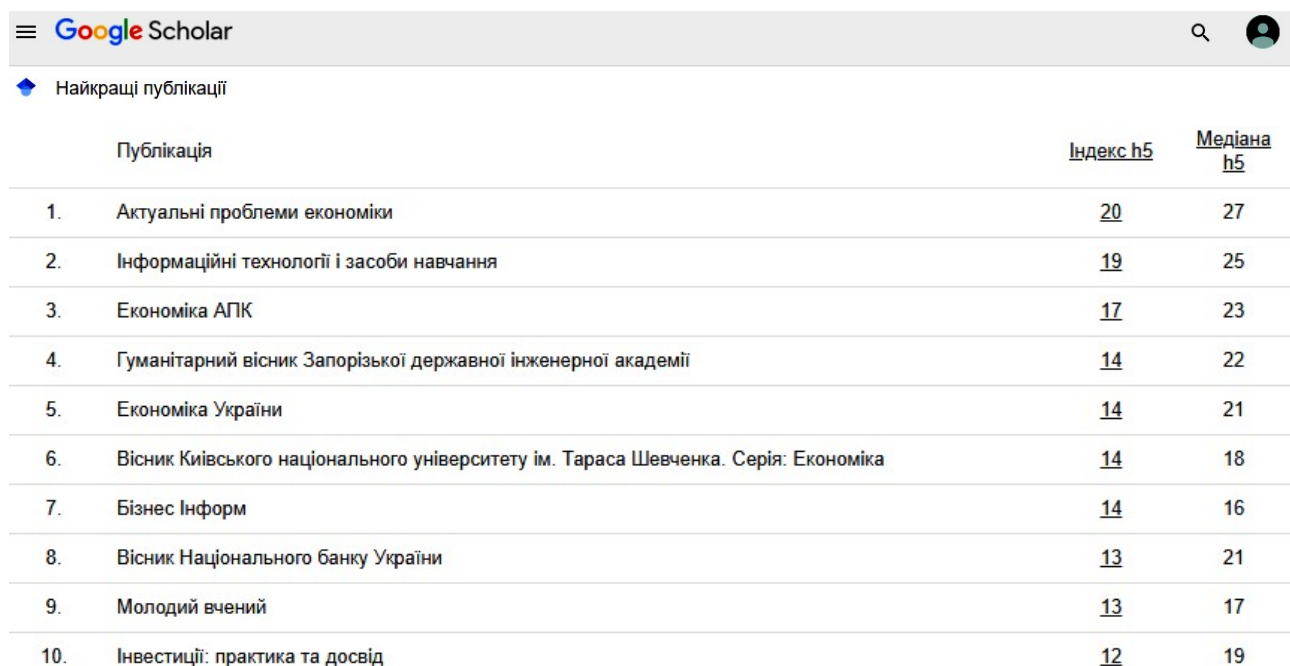
Мета роботи: провести аналіз рейтингового оцінювання за системою Google Scholar (GS) світових і вітчизняних періодичних видань галузі суспільних та педагогічних наук.

Сьогодні база даних GS, яка є складовою частиною пошукової системи Google, являє собою набір інструментів, що дозволяють шукати й цитувати

наукові відомості, здійснювати розрахунок наукометричних показників авторів і наукових видань, визначати з них найбільш авторитетні та ін.

Особливу увагу слід звернути на рейтинги наукових видань в сервісі GS. В системі є *розділ Scholar Metrics*, де реалізована функція побудови топ-100 списку кращих журналів в різних мовних групах. Критерієм побудови списку є *індекс Гірша (h5-index)* журналу та *Медіана h5*, що надає можливість сортувати журнали за окремими науково-дослідницькими галузями, які розраховані за останні 5 років [1].

На рис. 1 подано рейтинг топ-100 найкращих українськомовних наукових періодичних вітчизняних видань, що мають найвищий h5-index в GS (https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=top_venues&hl=uk&vq=uk).

	Публікація	Індекс h5	Медіана h5
1.	Актуальні проблеми економіки	20	27
2.	Інформаційні технології і засоби навчання	19	25
3.	Економіка АПК	17	23
4.	Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії	14	22
5.	Економіка України	14	21
6.	Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Серія: Економіка	14	18
7.	Бізнес Інформ	14	16
8.	Вісник Національного банку України	13	21
9.	Молодий вчений	13	17
10.	Інвестиції: практика та досвід	12	19

Рис. 1. Рейтинг топ-100 найкращих українськомовних наукових періодичних вітчизняних видань, що мають найвищий h5-index в GS

На основі представленої в системі GS інформації можна провести порівняльний аналіз індексу Гірша українських і зарубіжних видань. Одним з критеріїв порівняння є абсолютна величина індексу Гірша провідного журналу в мовній групі за версією GS. В україномовному сегменті наукових видань найбільший *h5-index* має журнал «Актуальні проблеми економіки» – 20. Порівняємо даний показник з провідними періодичними виданнями інших

мовних груп. Найвищий індекс Гірша в англomовній групі журналів має авторитетне британське видання Nature, *h5-index* якого становить 368. Даний показник є максимальним серед всіх наукових видань, що представлені в GS. Наявність такого високого показника пояснюється безперечною авторитетністю видання та універсальною мовною платформою (англійська мова).

Показники провідних журналів інших мовних груп рівніші, настільки значної різниці їх значень немає. У табл. 1 наведено перелік журналів різних мовних груп, що мають найвищий індекс Гірша в своєму сегменті.

Таблиця 1

Показник індексу Гірша провідних журналів основних мовних груп

№ п/п	Мовна група	Назва журналу	h-index
1	Англійська мова	Nature	368
2	Китайська мова	中国电化教育	37
3	Португальська мова	Ciência & Saúde Coletiva	47
4	Російська мова	Молодой ученый	47
5	Німецька мова	Zeitschrift für Erziehungswissenschaft	24
6	Іспанська мова	Comunicar	39
7	Українська мова	Актуальні проблеми економіки	20
8	Корейську мову	한국콘텐츠학회논문지	14
9	Французька мова	L'Encéphale	14
10	Індонезійська мова	Jurnal Riset Ekonomi, Manajemen, Bisnis dan Akuntansi	21
11	Японська мова	電気学会論文誌D (産業応用部門誌)	12
12	Польська мова	Przegląd Elektrotechniczny	16

Як видно з наведеної таблиці, український журнал «Актуальні проблеми економіки» посідає 7 сходинку та має більш високий індекс Гірша, ніж деякі авторитетні зарубіжні видання. Журнал значно випереджає всі корейські, французькі, індонезійські, японські та польські видання.

У табл. 2 наведені середні показники індексу Гірша десяти провідних журналів кожної з дванадцяти світових мовних груп.

Таблиця 2

Середні показники *h5-index* десяти провідних журналів основних мовних груп

№ п/п	Мовна група	Середній показник <i>h5-index</i> десяти провідних видань
1	Англійська мова	285,9
2	Російська мова	37,6
3	Португальська мова	32,8
4	Іспанська мова	30,2
5	Китайська мова	29,5
6	Німецька мова	19,0
7	Індонезійська мова	16,6
8	Українська мова	15,0
9	Польська мова	13,9
10	Французька мова	13,3
11	Корейська мова	11,5
12	Японська мова	9,5

Англомовні журнали мають такі високі показники завдяки універсальній мовній платформі, що використовують в усьому сучасному світі. Журнали російського сегмента займають друге місце у світі за середнім показником *h5-index*. Це пояснюється поширеністю російської мови й численним населенням

Російської Федерації. Українська публікаційна система посідає 8 сходинку та випереджає такі мовні групи: польські, французькі, корейські і японські журнали. Дана статистика дозволяє зробити висновок про позитивну динаміку розвитку української науки в цілому, про якість наукових статей, що представлені в українських журналах і про активність публікацій вітчизняних учених. Але, на жаль, виключно англomовні вітчизняні журнали, не мають шансів потрапити до топ-100 найкращих наукових періодичних видань.

Статистика є об'єктивною, тому що система GS індексує значну кількість наукових видань і визнана світовою спільнотою як одна з провідних наукометричних баз даних. Цей сервіс дозволяє науковцям переглядати рейтинги топ-100 світових журналів за найбільш цитованими публікаціями різними мовами та обирати найбільш популярні видання для пошуку необхідної наукової інформації й публікування своїх статей.

Висновки. Таким чином, платформа GS виконує дві основні функції – пошукову та наукометричну. Сервіс постійно вдосконалюється і на сьогоднішній день пропонує користувачам доступ до значної бази даних наукових видань, а також має широкий функціонал інструментів пошуку, зберігання та впорядкування інформації. Глобальність індексування наукових видань наукометричними інструментами GS дозволяє формувати об'єктивне оцінювання як за особистими показниками результативності наукової діяльності окремих учених, так і формувати перелік найбільш авторитетних наукових видань для публікації в них наукових робіт. Система GS отримала офіційне визнання як в зарубіжних країнах, так і в Україні.

Література

1. Іванова С. М., Кільченко А. В. Використання рейтингового оцінювання системи Google Scholar у науковій діяльності. *Інформаційні технології в освіті, науці й техніці* (ІТОНТ-2020): матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф., м. Черкаси, 21-23 трав. 2020 р. Черкаси: Черкаський держ. технол. ун-т, 2020. С. 96-97. URL: https://lib.iitta.gov.ua/720506/1/Збірник_тез_ІТОНТ-2020_21_05_20.pdf (дата звернення: 23.05.2020).